

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

u.remissvar@regeringskansliet.se

anita.carlstedt@regeringskansliet.se

U2020/06271/Skolväsendets överklagandenämnd

Yttrande över remiss: Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

Sammanfattning

Skolväsendets överklagandenämnd har, utifrån det område Nämnden har att bevaka, sammanfattningsvis följande att framföra gällande det som föreslås i betänkandet. Se nedan för mer utförliga kommentarer i dessa avseenden.

- Överklagandenämnden har ingen erinran mot förslaget om att införa ett kommunalt språkansvar.
- Överklagandenämnden tillstyrker förslaget om att införa fastställd kurstid och verksamhetspoäng i sfi. Detta särskilt då Överklagandenämnden för sin egen verksamhet ser stora vinster i att bedömningsunderlaget för studier i sfi förbättras. Överklagandenämnden har ofta erfarit att kommunernas beslutsunderlag vid beslut om upphörande av sfi har varit av bristfällig kvalitet, vilket försvårar för Nämnden att kunna göra en självständig bedömning av huruvida beslutet har varit korrekt eller inte.
- Överklagandenämnden tillstyrker förslaget att införa att en möjlighet för elever att kunna läsa sfi i en annan kommun än sin hemkommun på samma sätt som är möjligt avseende den kommunala vuxenutbildningen i övrigt.

Ett kommunalt språkansvar och rätt till utbildning under fyra år

Överklagandenämnden ser fördelar med att kommunernas ansvar tydliggörs när det gäller de insatser som krävs för att de som har rätt att läsa sfi även ska påbörja sin utbildning. Överklagandenämnden noterar härvid att förslaget innebär en inskränkning i tid för rätten att läsa sfi till att endast gälla i fyra år från det datum eleven för första gången tagits emot till sådan utbildning.

Överklagandenämnden anser dock inte att den föreslagna inskränkningen i tid är så kort att det skulle finnas skäl att anmärka på den. Överklagandenämnden noterar härvid även att förslaget innehåller en rätt till förlängning för elever som med hänsyn till sina personliga förhållanden kan behöva ytterligare tid för att slutföra sina studier.

Fastställd kurstid och verksamhetspoäng

Överklagandenämnden prövar ett antal överklaganden per år avseende beslut om upphörande av utbildning av kommunal vuxenutbildning samt om upphörande av utbildning i sfi. I dessa prövningar har Överklagandenämnden uttalat att ett beslut om upphörande av utbildning är ingripande för den enskilde. Det krävs dessutom särskilda skäl för att på nytt beredas utbildning. Mot denna bakgrund måste höga krav ställas på kommunens beslutsunderlag. För att undvika rättsosäkerhet är det således viktigt att dokumentationen inför ett beslut om upphörande av utbildning är tillräckligt utförlig.

Härvid har Överklagandenämnden noterat att kommunerna vid beslut om upphörande av sfi ofta inte har kunnat redovisa beslutsunderlag av samma utförlighet som vid beslut om upphörande av övrig kommunal vuxenutbildning. Många gånger förefaller bedömningarna till största delen ha grundats på hur många timmar eleven har läst sfi utan att uppnå ett godkänt betyg, snarare än att vara grundade på en individuell bedömning av det resultat som eleven har kunnat prestera. I andra fall har elevens prestationer inte dokumenterats på ett utförligt sätt, och det enda underlag som finns för beslutet om upphörande är kurslärarens redogörelse över elevens bedömda progression. Överklagandenämnden anser härvid att det finns ett stort behov av förbättrande åtgärder avseende den dokumentation som förs över elevers progression i sfi.

En ordning med fastställda kurstider och verksamhetspoäng skulle troligtvis leda till en förbättring av kommunernas resultatuppföljning av elever vid studier i sfi. Följaktligen skulle troligtvis kvaliteten förbättras av det bedömningsunderlag som sedan kommer under Överklagandenämndens prövning vid överklaganden av beslut om upphörande av utbildning, och således skapa bättre förutsättningar för Nämnden att kunna göra en självständig prövning av kommunens beslut. Överklagandenämnden anser att förslaget är ett steg i rätt riktning avseende resultatuppföljning inom sfi, och ser därför skäl att tillstyrka förslaget i denna del.

Möjlighet att läsa sfi i en annan kommun

Överklagandenämnden ser inga skäl varför en elev ska ha möjlighet att studera vid den kommunala vuxenutbildningen i en annan kommun om denne behöver det för att exempelvis kunna kombinera studier med arbete, samtidigt som en sådan möjlighet inte finns avseende just studier i sfi. Att regleringen rörande möjlighet att studera sfi i en annan kommun, samt att kunna ansöka om interkommunal ersättning för att studera sfi i en annan kommun, harmoniseras med den övriga lagstiftningen om kommunal vuxenutbildning ses som en positiv förändring för eleven. Överklagandenämnden tillstyrker förslaget även i denna del.

På Överklagandenämndens vägnar

Elin Carbell Brunner

Yttrandet har beslutats av Elin Carbell Brunner, ordförande i nämnden, samt Magnus Åhammar, Daniel Wanhatalo, Einar Jakobsson, Elisabeth Fernell och Greger Bååt efter föredragning av juristen Niklas Beijar Johansson. T.f. kanslichefen Nicole Gazett har även varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.